

Finansdepartementet
via e-post till
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se

Datum
2025-06-04
Er referens
Fi2025/00457

Sidnr
1 (5)

Remissvar från Telia angående AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Nedan följer Telia Sverige AB:s (Talias) remissvar på AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12) med särskilt fokus på förslagen i färdplanens avsnitt "Telekom" (sid. 27 ff.).

1. Inledning

Telia välkomnar AI-kommissionens ambitiösa färdplan för att stärka Sveriges möjligheter att ta en ledande position inom artificiell intelligens. Vi delar uppfattningen att modern digital infrastruktur är en grundförutsättning för att lyckas – både vad gäller AI-utveckling och digitalisering i stort. Det är därför positivt att AI-kommissionen i färdplanen lyfter fram vikten av tillgång till fiber och 5G.

Samtidigt vill vi rikta en skarp invändning mot den felaktiga bild som ges av Sveriges position inom digital infrastruktur. AI-kommissionens påstående att Sverige har halkat efter när det gäller investeringar i mobilnät och 5G är inte bara missvisande – det riskerar att bli direkt skadligt för vår digitala utveckling om det leder till felprioriteringar i politiken.

2. Sveriges digitala infrastruktur – bland de bästa i världen

Vi vill understryka att Sverige är ett av de länder i världen med bäst förutsättningar för digital utveckling. Den tekniska infrastrukturen håller mycket hög internationell standard och vi är ett föregångsland i att anamma ny teknik. Vi var först i världen med 4G och vi var tidigt ute med att bygga fiber till i princip alla hushåll och företag. Vi är även ett av de första länderna att slutföra övergången från kopparnät till fiber och 5G. Dessutom är den grundläggande infrastrukturen i form av fibertransportnät och bergrumsanläggningar byggda för att säkerställa högsta tillgänglighet, robusthet och motståndskraft, vilket väcker avund bland våra operatörskollegor runt om i världen.

5G-utvecklingen i Sverige fick en försenad start eftersom 5G-auktionen genomfördes senare än i andra länder. Det problemet är sedan länge överspelat tack vare en snabb 5G-utrollning. Talias nät utsågs nyligen till det **femte bästa i världen** enligt det internationellt erkända analysföretaget Umlaut (968 poäng av 1000 möjliga). Vi täcker redan idag en mycket stor andel av Sverige med 5G, och i slutet av 2025 kommer vi att täcka mer än **99,9% av befolkningen och 90% av Sveriges yta**. Dessutom har kunder som efterfrågar 5G Standalone (SA) haft tillgång till tekniken i över två år.

Tidpunkten för när vi skalar upp 5G SA till massmarknaden styrs dels av när tekniken är mogen, så att inte övergången blir en försämring utifrån ett kundperspektiv, dels av marknadens behov och efterfrågan.

Denna utveckling hade inte varit möjlig utan en marknad som präglas av konkurrens, innovationskraft och långsiktiga investeringar. Sverige har lyckats bygga ett digitalt ekosystem där teknik och tillgänglighet kombineras med effektivitet och kvalitet – ett faktum som borde utgöra grunden för fortsatt strategi, inte ifrågasättas.

3. Felaktiga data skapar risk för felaktiga politiska slutsatser

AI-kommissionen hänvisar till GSMA:s 5G-konnektivitetsindex för att motivera att Sverige halkat efter. Vi menar att det är olyckligt att denna rapport ges en sådan tyngd, eftersom den baseras på inaktuell och i vissa delar direkt missvisande data. Här anges tre exempel:

- **Fast bredband över mobilnätet:** GSMA jämför hur 5G används för att koppla upp hushåll och företag genom fast bredband över mobilnätet s.k. Fixed Wireless Access (FWA). I GSMA:s rapport hamnar Sverige i bottenrasket. En relativt låg användningen av 5G FWA är dock endast en avspeglning av att så många hushåll och företag i Sverige redan är uppkopplade med fiber.
- **5G-spektrum:** GSMA jämför tillgången till 5G-spektrum och påstår att Sverige ligger långt efter bland annat Danmark, Norge och Finland. Detta stämmer inte. Tillgången till spektrum i Sverige, både s.k. lågbandspektrum och mellanbandspektrum, är i praktiken identisk i dessa länder.
- **5G Affordability:** GSMA jämför prisnivåer för 5G-abonnemang och 5G terminaler utan att ta hänsyn till makroekonomiska faktorer såsom köpkraft, vilket gör att dessa jämförelser blir missvisande.

Detta är bara några exempel på brister i GSMA:s 5G-index som gör att slutsatserna om förutsättningarna för den digitala utvecklingen i Sverige jämfört med andra länder inte stämmer. Vi menar att det finns en risk i att bygga strategiska vägval på sådana underlag.

En felaktig bildsättning av att Sverige har halkat efter med digital infrastruktur kan i sin tur få oönskade effekter – exempelvis att viktiga satsningar inom industri och offentlig sektor försenas eller felriktas under antagandet att nödvändig digital infrastruktur saknas. Det kan i värsta fall leda till att industri och offentlig sektor bygger egen, parallell nätinфраstruktur – trots att välfungerande infrastruktur redan finns – och därmed binder kapital som borde användas till att driva digital innovation och utveckling.

4. Reglering och investeringsklimat

För att säkerställa fortsatt nätutveckling krävs **investeringsvillkor som främjar fortsatta investeringar och innovation**. Här spelar EU:s regelverk en avgörande roll. Vi ser det som helt centralt att EU-kommissionens aviserade förenklingsagenda också omfattar **den otidsenliga EU-lagstiftningen på telekomområdet**.

I praktiken innebär det att föråldrade regler, såsom ex-ante-reglering av specifika marknadssegment, behöver ersättas med modern lagstiftning som speglar dagens

verklighet och säkerställer likabehandling av marknadsaktörer. Regeringen behöver verka för att detta adresseras i den kommande **Digital Networks Act** som innebär en möjlighet att skapa en modern, rättvisare spelplan för alla aktörer. Det skulle i förlängningen gynna investeringar i både nät och tillämpningar. Några konkreta behov som vi ser:

- **Radikal förenkling:** Det nuvarande regelverket skapar onödig administration och otydlighet, vilket hämmar investeringar och innovation. Därför krävs en omfattande förenkling av regelverket: ta bort överlappningar, minska detaljstyrning och undvik oproportionerliga krav som riskerar att belasta aktörer utan att tillföra faktisk nytta. Sektorspecifika regler för telekom bör endast tillämpas där det saknas horisontella ramverk.
- **Fiberaccessregleringen:** Trenden går mot minskat behov av reglering då det råder fungerande konkurrens på de flesta marknader idag. Det nuvarande regelverket, som skapades för att öppna upp nationella kopparmonopol för konkurrens, är delvis föråldrat i Sverige och har därför lett till betydande osäkerhet och långdragna regleringsprocesser. Det finns därför ett behov av att se över och förenkla dagens reglering av accessmarknaden, inklusive SMP-regleringen, för att bättre återspegla dagens marknadsförhållanden. Regleringen bör dessutom vara lika för alla marknadsaktörer.
- **Samma tjänster/samma regler:** Andelen samtal och meddelanden som går via operatörernas nät är en allt mindre del om man ser till all kommunikation som idag går via OTT-tjänster som WhatsApp, Facebook Messenger, etc. Regeringen bör verka för att alla aktörer som erbjuder liknande tjänster omfattas av samma krav, vilket skulle bidra till en rättvisare marknad och förbättrat konsumentskydd.
- **Nätneutralitet:** Det finns en generell samsyn inom telekombranschen om att det råder osäkerhet kring vad som gäller i förhållande till nätneutralitetsprincipen. 5G SA (Standalone) medför möjligheter till slicing, prioritering etc. vilket efterfrågas av såväl industri som säkerhetsmyndigheter. Regelverket bör ses över eftersom det är otydligt i sin nuvarande form – osäkerheten riskerar att hämma såväl innovation som investeringsvilja. Draghi-rapporten lyfter också fram att det vore önskvärt om de tjänster som använder mest data skulle skriva särskilda avtal med operatörer (fair share), vilket i så fall skulle kräva regelförändringar.

5. EU-debatten om konsolidering – Sveriges perspektiv

AI-kommissionen föreslår att Sverige bör analysera relevanta delar av Draghi-rapporten och utveckla sin position i frågor som rör konsolidering av telekommarknaden samt investeringar i bandbredd och avancerad 5G, så kallad 5G SA. Telia anser att detta är ett viktigt inspel – men understryker att den svenska kontexten skiljer sig väsentligt från andra EU-länder.

Förutsättningarna för utbyggnad av digital infrastruktur som 5G varierar kraftigt mellan EU-länderna, vilket påverkar vilka problemformuleringar som dominerar. I flera länder där investeringstakten varit lägre, har argumentet för konsolidering ofta varit att hård konkurrens hindrat nätutbyggnad – där målet har varit att gå från fyra till tre mobiloperatörer på nationell nivå.

Sverige är ett tydligt exempel på motsatsen. Vi har en av Europas mest konkurrensutsatta telekommarknader, med låga priser för konsumenter **och samtidigt några av världens mest avancerade nät**. Detta visar att konkurrens och investeringar kan samexistera, givet rätt marknadsförutsättningar.

Sverige bör i första hand rikta fokus mot de utmaningar som är relevanta för vår marknad. Det gäller exempelvis den **höggradiga fragmenteringen av fibernäten**, där skillnader i kvalitet och robusthet kan påverka hela samhällets digitala motståndskraft. En viktig prioritering bör även vara att motverka ytterligare fragmentering, till exempel genom att **undvika nätutbyggnad i offentlig regi** som duplicerar redan existerande och välfungerande infrastruktur. Detta, om något, riskerar att hämma privata investeringar och därmed bromsa den långsiktiga utvecklingen av digital infrastruktur.

6. Den verkliga utmaningen: att driva efterfrågan och användning

Vi delar AI-kommissionens slutsats att det inte räcker med infrastruktur – utan att **användningen av tekniken** måste vara i fokus. Här ligger Sveriges och Europas största utmaning. I dag ser vi att **efterfrågan på avancerad teknik, inklusive AI, släpar efter**, och det hänger ihop med den låga produktiviteten och begränsade tillväxten i Sverige och inom EU.

Svag efterfrågan dämpar även incitamenten att investera i ökad nätkapacitet. Ingen aktör vill bygga ut kapacitet som riskerar att inte utnyttjas. Därför är det avgörande att politiken fokuserar på att öka användningen av tekniken och skapar förutsättningar för innovation och teknikdriven verksamhetsutveckling – särskilt i offentlig sektor där utvecklingen går för långsamt.

Till exempel driver Telia och Ericsson innovationsprogrammet NorthStar, i samarbete med ett antal olika företag och offentliga verksamheter. Programmet fokuserar på hur ökad användning av avancerad 5G kan accelerera digitaliseringen av en rad viktiga samhällssektorer som industrin, transporter och vården. Blir näringsliv och offentlig sektor bättre på att nyttja och skala ny teknik i sina verksamheter - så kommer efterfrågan på uppkopplade digitala lösningar öka, vilket skapar förutsättningar för ytterligare investeringar i telekomnäten.

En nyckelfaktor som AI-kommissionen lyfter fram är kompetens. Det behövs riktade satsningar för att **stötta offentlig sektor och myndigheter i att upphandla och använda robust digital infrastruktur och tjänster som främjar intern innovation och utveckling**. Teknik som inte används riskerar att stagnera.

7. Säkerhet, suveränitet och innovation – en geopolitisk möjlighet

Vi ser med stort intresse den utveckling som nu sker i Europa kring digital suveränitet och resiliens. Det ökade fokuset på att **återföra teknisk utveckling och lösningar** till Europa kan bli en viktig katalysator för investeringar i innovation och AI.

På samma sätt som pandemin tvingade fram fem års digital utveckling på några månader, kan det säkerhetsläge vi nu befinner oss i driva fram nya lösningar, snabbare samverkan och målmedvetna investeringar. Det är en möjlighet som Sverige bör ta tillvara – och där vi har goda förutsättningar att spela en aktiv roll.

8. Sammanfattning

Telia instämmer i AI-kommissionens grundläggande ambitioner – men vi vill lyfta följande avgörande kompletteringar:

- **Sverige har redan en av världens mest avancerade digitala infrastrukturer.** Fokus bör ligga på att använda och dra nytta av den – inte att ifrågasätta dess existens.
- Felaktiga internationella index får inte styra svensk politik. Vi måste bygga på **korrekt data och lokal verklighet.**
- **EU:s telekomlagstiftning måste moderniseras** – reglering ska stimulera investeringar, inte hämma dem.
- **Konsolidering i Sverige** handlar inte främst om mobilnät, utan om fibernätens fragmentering.
- **Det största gapet är efterfrågan, inte tillgång på teknik.** Politiken bör stimulera användning av AI – särskilt i offentlig sektor.
- **Europa behöver stärka sin tekniska motståndskraft** – det kan och bör bli en katalysator för AI och innovation.

Telia är redo att bidra till genomförandet av AI-kommissionens mål. Vi står gärna till förfogande för fortsatt dialog kring hur Sveriges digitala styrkor kan bli en språngbräda för framtidens AI-samhälle. Att vi lyckas är avgörande för vår konkurrenskraft som ett globalt föregångsland.

Telia Sverige AB